

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D4/1/K.O.K.-99/1 (İlk İnceleme)

Karar Sayısı : 99-45/486-311

Karar Tarihi : 6.10.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU,

Üyeler : Dr.Kemal EROL, M. Zeki UZUN, İsmet CANTÜRK,
Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R.Müfit SONBAY,
Murat GENCER

B- RAPORTÖR: K. Oğuz KARAKOÇ

C- ŞİKAYET EDEN: - Baykur Gıda San. Tic. A.Ş. (Baykur)

Kore Şehitleri Cad. No:43/2 Zincirlikuyu/İstanbul

- Doysan Yağ San. A.Ş. (Doysan)

Büyükdere Cad. No:106/16 Esentepe/İstanbul

Vekilleri: Av. Aydın COŞAR, Av. M.Utku COŞAR ve

Av. Arzum D. GÜNALÇİN

Atatürk Cad. Torun Apt. No:1/5 01120 Adana

D- HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILAN: Egebank A.Ş.

Büyükdere Cad. No:106 Esentepe/İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Egebank A.Ş. (Egebank)'ın gayrinakdi akreditif kredisine yüksek komisyon uygulamak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: GSM kredilerinin kullanımıyla ilgili ithalat akreditif işlemlerinin süreci içinde, programın işleyişi nedeniyle değiştirilme imkanı bulunmayan amir banka Egebank'ın 3 yıllık akreditif bedellerinin ödenmesi için uyguladığı bir defaya mahsus %1,5'lik komisyon bedelini, yıllık %20'ye çıkararak hakim durumunu kötüye kullandığı iddia edilmektedir.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 6.7.1999 tarih, 2140 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 27.9.1999 tarih, D4/1/K.O.K.-99/1 sayılı İlk İnceleme Raporu, 29.9.1999 tarih, REK.0.08.00.00/85 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: Şikayet edilen Egebank'ın ilgili ürün pazarı olarak tespit edilen akreditif işlemleri pazarında hakim durumda olmaması nedeniyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40. maddesi çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

İ- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Akreditif işlemleri bankaların sağladığı garanti ve hizmetlerle diğer ödeme yöntemlerinden farklıdır. Uluslar arası ticaretin yürütülmesinde akreditif diğerleriyle karşılaştırıldığında satıcıya en çok güvenceyi sağlayan ve en çok tercih edilen ödeme yöntemidir. Bu özellikleriyle farklı bir pazar oluşturduğundan ilgili ürün pazarı akreditif işlemleri pazarı olarak belirlenmiştir.

Coğrafi Pazar: Başvuru konusuna ilişkin coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Baykur Gıda San. Tic. A.Ş. (Baykur) ve Doysan Yağ San. A.Ş. (Doysan)'nin vekilleri aracılığıyla Kurumumuza yaptıkları başvuruda, GSM kredilerinin kullanımıyla ilgili ithalat akreditif işlemlerinin süreci içinde, programın işleyişi nedeniyle değiştirilme imkanı bulunmayan amir banka Egebank'ın 3 yıllık akreditif bedellerinin ödenmesi için uyguladığı bir defaya mahsus %1,5'lik komisyon bedelini, yıllık %20'ye yükselterek hakim durumunu kötüye kullandığı iddia edilmektedir.

GSM 102 Kredileri ABD Tarım Bakanlığı'na bağlı Ürün Kredileri Kurulu'sunun verdiği bir ihracat kredisi garanti programıdır. Bu program, 74 kalem tarımsal ürüne yönelik olarak, ABD tarım kesimini teşvik üzere uygulanmaktadır. Kredi vadeleri üç aydan, üç yıla kadar uzatılabilmekte, kredi faizleri piyasa faizlerinin altında, çok uygun koşullarda oluşmaktadır. ABD'deki tarım ürünlerinin satışının %52'si bu kredi aracılığıyla gerçekleşmektedir.

GSM ürün listelerinde yer alan ürünlerden birinin satışında, ihracatçılar, ABD Tarım Bakanlığı Yabancı Tarım Hizmetleri birimine başvurarak, kredi garantisi temin edebilmektedirler. İthalatçılar ise, Ürün Kredileri Kurulu'sunun onayladığı herhangi bir Türk bankasına başvurarak, akreditifi açtırlar. Bu işlemde Türkiye'deki banka, ithalatçı lehine gayrinakdi kredi açmakta ve bunun karşılığında bir komisyon geliri elde etmektedir. Haziran 1999 tarihi itibarıyla Türkiye'de ürün kredi kuruluşunun onayladığı banka sayısı 41'dir. Söz konusu kuruluş nezdinde, onaylanmış her bankanın bir limiti vardır ve bu limitler bankaların büyüklüklerine, borç ödeme güçlerine göre değerlendirilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hakim durum, "belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tarif edilmiştir. Bu anlamda, hakim durumun temel unsurları ekonomik güç, bağımsızlık ve bu gücün devamlılığıdır.

Söz konusu olayda, pazar koşulları dışındaki davranış, firmanın pazardaki ekonomik gücünden değil, kredi kullanımının bağlı olduğu akreditif işlemi şartlarından kaynaklanmaktadır. İlgili pazarda Egebank, GSM kredileri ve akreditif hizmetleri sunan 41 bankadan biri olup, ilgili pazardaki payı %1.16'dır. Bu bilgiler çerçevesinde, söz konusu bankanın ilgili ürün pazarında, mevcut düşük pazar payıyla piyasa şartlarından bağımsız olarak fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi

ekonomik parametreleri belirleme gücüne sahip olmadığı, diğer bir deyişle hakim durumda olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmelerin ışığında, Egebank A.ř.'nin ilgili ürün pazarı olarak tespit edilen akreditif işlemleri pazarında hakim durumda olmaması nedeniyle, 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi çerçevesinde naraştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.